

**Stappenplan voor het handelen bij signalen
van huiselijk geweld en kindermishandeling**

Jan van Assema / Wouter van de Hoef
December 2020

INHOUD

1. Inleiding
2. A. Stappenplan meldcode
B. Melding

Bijlage 1: Handelingskader kindermishandeling en huiselijk geweld voor het onderwijs

Bijlage 2: Infographic Handelingskader

Vastgesteld door de schoolleiding : 15 december 2020

Goedgekeurd door MR : 25 januari 2021

1. Inleiding

Als er sprake is of een vermoeden is van huiselijk geweld, kindermishandeling of een leerling getuige is van huiselijk geweld of kindermishandeling, wordt hiervan door de collega die dit vermoedt of te horen krijgt, melding gedaan bij de Coördinator ondersteuning en begeleiding (COB).

Deze functioneert op het SMC als **aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling**. Docenten worden geschoold in het werken met de meldcode.

Er is minimaal vier keer in het jaar overleg tussen COB en de belangrijkste ketenpartners.

A. Stappenplan Meldcode

Bij vermoeden van huiselijk geweld gaat de aandachtfunctionaris als volgt te werk:

1. Inventariseert de signalen, bespreekt de signalen in het EAT en/of het interne ondersteuningsteam.
2. Collegiale consultatie en advies vragen bij Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding.
3. Voert gesprekken met betreffende leerling, ondersteund door een collega.
Bij een leerling die nog geen 12 is wordt het gesprek gevoerd alleen met de ouders.
Bij leerlingen van 12 t/m 15 jaar met leerling en ouders.
Bij leerlingen van 16 jaar en ouder hoeven ouders niet bij dit gesprek betrokken te worden.

Adviezen en overwegingen bij stap 1 t/m 3

Wat te doen bij de eerste drie stappen:

- Na overleg tussen de medewerker die zorgen heeft geuit / signalen heeft opgemerkt en de COB, of na overleg met collega's in het interne zorgteam, kan besloten worden dat er op basis van de risicotaxatie eerst een gesprek plaatsvindt met het betreffende kind en/of de ouders van het kind.
- In sommige situaties is het wenselijk dat de mentor of (vak)leerkracht dit gesprek met het kind aangaat. Soms zal het de voorkeur hebben dat zo'n gesprek door de COB, de schoolmaatschappelijk werker of de jeugdarts/verpleegkundige wordt gevoerd. Of je voert het gesprek samen met één van de genoemde medewerkers.
- Ook kan het zo zijn dat je besluit om (samen met de mentor/leerkracht) direct met de ouders in gesprek te gaan over de signalen/zorgen die je - samen met je collega's - in het zorgteam hebt besproken. Het kan ook wenselijk zijn om dit oudergesprek samen met de schoolmaatschappelijk werker of de jeugdarts te voeren.
- Je zorgt ervoor dat je als COB een goede terugkoppeling geeft aan de mentor of (vak)leerkracht (en eventueel andere betrokkenen) nadat je met het kind of de ouders hebt gesproken.
- De COB zorgt ervoor dat een verslag van het gesprek en de afspraken die zijn gemaakt (met kind/ouders) goed vastgelegd worden in het leerlingendossier (in ons geval Magister).
- Van belang is dat je van tevoren (samen met je collega's) voor jezelf vastlegt wat het doel is van het gesprek met het kind of de ouder(s). Stel gezamenlijk vast op basis van welke (concrete) zorgen en signalen je het gesprek voert en welke insteek je kiest.

4. In stap 4 en 5 van de meldcode wordt gewerkt met een afwegingskader. In dit kader staat beschreven welke situaties de veiligheid van de gezinsleden zodanig bedreigen dat melding bij Veilig Thuis altijd noodzakelijk is. Hiermee wordt het melden van - ernstige - gevallen van kinderhandeling en huiselijk geweld minder vrijblijvend en komen kinderen sneller in beeld bij Veilig Thuis. Belangrijk is ook dat zo alle signalen op één centraal punt - bij Veilig Thuis - terechtkomen; zij kunnen dan een compleet beeld creëren van de situatie. Veilig Thuis bekijkt - in overleg met de professional(s) - welke actie nodig is. De COB raadpleegt de schoolleiding, en bij twijfel altijd (opnieuw) raadplegen van Veilig Thuis.

Adviezen en overwegingen bij stap 4:

- Na de eerste drie stappen beschikt de COB (en de collega's die support geven) al over redelijk veel informatie: de beschrijving van de signalen die zijn vastgelegd, de uitkomsten van het gesprek met de ouders en/of het kind en het advies van deskundigen.
- Op basis van al deze informatie uit de eerste drie stappen dient een weging (inschatting) gemaakt te worden, waarbij de volgende vragen leidend zijn:
- In hoeverre is de veiligheid van het kind in het geding? Is er sprake van acute en of structurele onveiligheid?
- Hoe schat de COB de risico's in op kindermishandeling / huiselijk geweld?
- Wat is de COB zijn inschatting van de aard en ernst van de problematiek?
- Eventuele ervaringen met broertjes of zusjes dienen ook in de weging te worden meegenomen.
- Bij bovenstaande weging kan ook het EAT of IOT worden ingeschakeld.
- Bij twijfel kan er ten alle tijde contact opnemen met Veilig Thuis om advies of consult te vragen. Daarbij hoeft de naam van het kind (gezin) niet genoemd te worden.

5. Naar aanleiding van de weging in stap 4 neemt men in stap 5 twee beslissingen:

Optie 1: Is melden noodzakelijk? Bij acuut gevaar en of structurele onveiligheid wordt er melding gedaan bij veilig thuis.

Optie 2: Is hulp verlenen of organiseren (ook) mogelijk?

Hulp verlenen is mogelijk als:

- De professional in staat is om effectieve/passende hulp te bieden of te organiseren.
- De betrokkenen meewerken en gemotiveerd zijn mee te werken aan de geboden of georganiseerde hulp
- De hulp leidt tot duurzame veiligheid.

Let wel! Indien hulp verlenen op basis van een van deze punten niet mogelijk is, is melden bij veilig thuis noodzakelijk.

B. Melding

De aandachtsfunctionaris (COB) bespreekt het voornemen een melding te doen met de betrokken leerling en met de ouder(s) / verzorger(s). De COB brengt de schoolleiding op de hoogte van het voornemen. De schoolleiding beslist over de daadwerkelijke melding.

De COB brengt vervolgens de EAT/IOT-medewerkers en eventueel externe betrokkenen op de hoogte.

Bijlage 1. Handelingskader kindermishandeling en huiselijk geweld voor het onderwijs

- **THEMA: (SOCIALE) VEILIGHEID**
- **ONDERWERP: HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING**

In Nederland worden naar schatting 119.000 kinderen geconfronteerd met kindermishandeling of huiselijk geweld. Gemiddeld wordt één kind per schoolklas mishandeld. Scholen spelen een belangrijke signaleringsrol bij kindermishandeling. De onderwijspartijen van de Beweging tegen Kindermishandeling (BtK) ontwikkelden daarom een Handelingskader kindermishandeling en huiselijk geweld voor het onderwijs en een bijbehorende infographic.

Meldcode

Sinds januari 2019 is het verplicht om o.a. in het onderwijs en de kinderopvang te werken met de **Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling**. De onderwijspartners in de BtK (PO-Raad, VO-raad en AVS) begrijpen van schoolbestuurders, schoolleiders, ib-ers en ander onderwijspersoneel dat de Meldcode op veel scholen nog niet verweven is in de dagelijkse praktijk. Zo komt het bijvoorbeeld regelmatig voor dat onderwijspersoneel handelingsverlegenheid ervaart in het doorlopen van de stappen van de Meldcode. Ook is het opleiden van een aandachtsfunctionaris nog onvoldoende ingebed in het beleid.

Waar zou je als school minimaal aan moeten voldoen?

Het nieuw ontwikkelde **Handelingskader kindermishandeling en huiselijk geweld voor het onderwijs** wil scholen ondersteunen bij de uitwerking van de meldcode in de praktijk. Het bevat daarom een aantal richtlijnen en afspraken waar een school minimaal aan zou moeten voldoen. Op een heldere manier wordt beschreven wat de taken en verantwoordelijkheden zijn van een schoolbestuurder, schoolleider, ander onderwijspersoneel en aandachtsfunctionaris binnen de school als het gaat om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook wordt in het handelingskader de ketensamenwerking rondom kindermishandeling en huiselijk geweld in beeld gebracht.

Beweging tegen Kindermishandeling (BtK)

Het Handelingskader kindermishandeling en huiselijk geweld voor het onderwijs is ontwikkeld door de PO-Raad, VO-raad en AVS en wordt ondersteund door de andere samenwerkingspartners (Bracheorganisatie Kinderopvang, Branchevereniging maatschappelijke kinderopvang, BOink en Ouders & Onderwijs) binnen de BtK. Het Handelingskader is samen met andere partners uit het veld ontwikkeld. 'De Beweging' is een samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang met als doel de kinderen die (mogelijk) slachtoffer zijn van kindermishandeling en/of huiselijk geweld in beeld te brengen en professionals te stimuleren adequaat te handelen. Eerder dit jaar ontwikkelde de BtK een **Meldcode App**, waarmee onderwijspersoneel handvatten krijgt rond het signaleren en handelen bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld

WIE IS BINNEN DE SCHOOL WAAR VERANTWOORDELIJK VOOR?

College van Bestuur

Eindverantwoordelijk voor de totstandkoming, coördinatie en uitvoering van aanpak.

Taken: ontwikkelen beleid, toe zien op uitvoering en toetsing en zorgen voor samenwerkingsafspraken met externe instanties.

Schoolleiding

Beschikt over mandaat om het beleid uit te voeren.

Taken: Implementeren meldcode, aanstellen aandachtsfunctionaris, ontwikkelen scholingsmogelijkheden en leermateriaal voor medewerkers, geven van voorlichting aan ouders en zorgen voor werkafspraken met externe instanties.

Aandachtsfunctionaris

Zorgdragen voor adequate uitvoering meldcode.

Taken: sparringspartner en begeleider van medewerkers, zorgen voor afstemming rond acties en eerste aanspreekpunt van externe hulpverleningspartijen en -instanties.

Individuele medewerker

Beschouwt signaleren van kindermishandeling en huiselijk geweld als onderdeel van functie.

Taken: uitvoeren taken rond meldcode, volgen van scholing en contact opnemen met aandachtsfunctionaris bij (vermoedens van) kindermishandeling of huiselijk geweld.

Externe instanties

School werkt samen met kinderopvang, gemeente(n), jeugd-/sociale wijkteams, Veilig Thuis, politie en vertrouwensinspectie van het onderwijs.

Verwerkt in Handelingskader:

- Er is een protocol meldcode conform de eisen zoals omschreven in de verbeterde meldcode 2019
- Iedere instelling heeft een of meer geschoolde aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling. De aandachtsfunctionaris heeft voldoende tijd, geld en mandaat om de taken zoals omschreven in de landelijke taak/functieomschrijving van de Landelijke Vereniging Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling (LVAK) te kunnen vervullen.
- Iedere professional die direct contact heeft met leerlingen wordt geschoold in het werken met de Meldcode.
- Er is een plek in het elektronisch dossier waar de zorgen en ondernomen acties gedocumenteerd kunnen worden en makkelijk zijn terug te vinden.
- Er is minimaal vier keer per jaar overleg met de belangrijkste ketenpartners over beleid en samenwerking in de praktijk.